

Avizul conform al Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații privind condițiile tehnice și economice în care se realizează accesul furnizorilor de rețele de comunicații electronice la infrastructura de comunicații electronice realizată în cadrul proiectului „Reabilitarea spațiilor publice din centrul istoric al Municipiului Timișoara”

I. Date generale privind condițiile de acces supuse avizării

În temeiul prevederilor art. 37 alin. (3)¹ din Legea 154/2012 privind regimul infrastructurii rețelelor de comunicații electronice, dispoziții care impun autorităților locale obligația de a solicita ANCOM avizul conform asupra condițiilor tehnice și economice de acces la proiectele de infrastructură de rețele de comunicații electronice realizate cu participarea, sprijinul sau finanțarea autorităților administrației publice centrale sau locale, prin adresa înregistrată la ANCOM cu nr. 2638/24.09.2014, Primăria Municipiului Timișoara (denumită în continuare *PMT*) a înaintat documentul intitulat „Regulament privind condițiile de acces la infrastructura municipală (canalizația subterană) pentru rețelele de comunicații electronice realizată în cadrul proiectului de investiții „Reabilitarea spațiilor publice din centrul istoric al Municipiului Timișoara”, denumit în continuare *Regulamentul de acces*.

Potrivit acestui document, *PMT* a elaborat și coordonat proiectul „Reabilitarea spațiilor publice din centrul istoric al Municipiului Timișoara” care vizează reabilitarea și modernizarea întregii infrastructurii tehnico-edilitare și a spațiilor publice din cartierul istoric Cetate al municipiului Timișoara, spațiu urban care include monumente istorice de valoare națională și

¹ Articolului 37 alineatul (3) din Legea 154/2012 prevede ca “În cazul proiectelor de instalare de infrastructură realizate sau în curs de realizare prevăzute la art. 10 alin. (2), autoritățile administrației publice centrale sau locale care participă sau sprijină realizarea acestor proiecte ori le finanțează, au obligația de a transmite ANCOM condițiile tehnice și economice în care se realizează accesul furnizorilor de rețele de comunicații electronice, în vederea aplicării art. 10 alin. (3), în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi. ANCOM poate solicita modificarea sau completarea condițiilor propuse”.

universală, în vederea îmbunătățirii calității serviciilor urbane, a stimulării dezvoltării socio-economice și a creșterii calității vieții cetățenilor.

Sursele de finanțare utilizate pentru realizarea proiectului² sunt bugetul local al municipiului Timișoara, bugetul de stat și Fondul European pentru Dezvoltare Regională. Astfel, în data de 29.12.2011 Primarul Municipiului Timișoara a semnat Contractul de finanțare nerambursabilă nr. 2748 pentru proiectul „Reabilitarea spațiilor publice din centrul istoric al Municipiului Timișoara”, elaborat în cadrul Programului Operațional Regional 2007-2013, Axa prioritară 1 „Sprijinirea dezvoltării durabile a orașelor – poli urbani de creștere”, Domeniul major de intervenție 1.1 „Planuri integrate de dezvoltare urbană”, sub-domeniul „Poli de creștere”.

Acest proiect include realizarea în zona a patru piețe și a zece străzi din centrul istoric al orașului Timișoara a unei canalizații subterane destinate instalării rețelelor de comunicații electronice aparținând furnizorilor de rețele de comunicații electronice, instituțiilor administrației publice locale, precum și altor instituții ✕

Potrivit informațiilor din adresa *PMT*, investiția în infrastructura de canalizație realizată în cadrul proiectului va rămâne în proprietatea municipalității, iar accesul furnizorilor de rețele de comunicații electronice la această infrastructură se va realiza în condițiile stabilite de către autoritatea locală în calitate sa de proprietar. Prin adoptarea *Regulamentului de acces*, *PMT* își propune ca „*tuturor furnizorilor de rețele de comunicații electronice să le fie acordate aceleași condiții de acces și utilizare*”, concretizate prin semnarea unui singur tip de contract între furnizori și *PMT*, contractul fiind parte a *Regulamentului de acces*, ca anexă³.

Potrivit *Regulamentului de acces*, dreptul de acces se acordă pe o perioadă nedeterminată tuturor furnizorilor de rețele de comunicații electronice, accesul urmând a fi oferit cu titlu gratuit până la data de 31.12.2020 (respectându-se astfel obligațiile asumate de către *PMT* prin contractul de finanțare, potrivit căruia, la art. 9. Obligațiile părților, lit. A. Obligațiile Beneficiarului, alin. (5) „*Beneficiarul se obligă să nu utilizeze obiectele/bunurile, fie ele mobile sau imobile, finanțate în cadrul prezentului Contract, pentru realizare de activități economice, în scopul obținerii de venituri, pe întreaga perioadă de valabilitate a prezentului Contract [...]*”, după această dată urmând a se percepe tarife “*în conformitate cu legislația în vigoare la acea dată*”.

Conform descrierii din *Regulamentul de acces*, infrastructura de canalizație este proiectată să aibă o lungime de 4,602 km și include un număr de 44 camere de tragere interconectate printr-un sistem prefabricat de tubulatură PEID tip multiduct. Configurația canalizației prevede două multiduct-uri prefabricate, amplasate în paralel, având fiecare 6 canale cu secțiune de 110mm x 110mm (echivalentul unui tub de 110mm diametru). Această tubulatură este de tip modular, permite îmbinarea cu tronsoane flexibile necesare pentru ocolirea obstacolelor și dispune de o capacitate care permite introducerea unui număr mare de cabluri. Camerele de tragere sunt de dimensiune 1,8m x 1,3m x 1,7m (la interior) și 2,2m x 1,7m x 2,1m (la exterior) iar pe 2 dintre pereții acestora sunt prevăzute grilaje metalice pentru montarea cu ușurință a 12 cutii de joncțiune și a rezervelor de cablu corespunzătoare.

În vederea racordării imobilelor din zona aferentă proiectului la rețeaua de canalizație subterană, pentru fiecare imobil s-au prevăzut câte 4 tuburi PEID de 40mm diametru care să asigure branșamentul din camerele de tragere până la limita de proprietate dintre spațiul public

² Așa cum reiese din informațiile puse la dispoziția publicului de către primăria Timișoara pe site-ul propriu la adresa http://www.primariatm.ro/epress.php?epress_id=7984

³ “*Contract de constituire a dreptului de servitute pentru realizarea accesului la infrastructura municipală (canalizația subterană) pentru rețelele de comunicații electronice realizată în cadrul proiectului de investiții “Reabilitarea spațiilor publice din centrul istoric al Municipiului Timișoara”*”

și accesul în clădire. De asemenea, au fost prevăzute dulapuri pentru situațiile unde este necesară trecerea cablurilor din spațiul aerian în canalizația subterană, acestea având dimensiunile 0,8m x 0,4m x 1,2m (L x l x h).

În scopul realizării unei analize temeinice și coerente a condițiilor tehnice și economice în care se realizează accesul furnizorilor de rețele de comunicații electronice la infrastructura de canalizație realizată în cadrul proiectului, ANCOM a solicitat prin adresa nr. SC-DER-23079/24.10.2014 informații suplimentare celor transmise de PMT prin adresa nr. 2638/24.09.2014. PMT a răspuns acestei solicitări prin adresa nr. nr. CCD2014-20638/30.10.2014 înregistrată la ANCOM cu nr. SC – 23776/03.11.2014.

În baza tuturor informațiilor transmise, ANCOM a realizat în cuprinsul capitolului V al prezentului Aviz conform o analiză detaliată a condițiilor stabilite de PMT în vederea oferirii accesului deschis la infrastructura de canalizație realizată în cadrul proiectului de investiții „Reabilitarea spațiilor publice din centrul istoric al Municipiului Timișoara”.

II. Cadrul legislativ relevant

Conform prevederilor art. 10 alin. (2)–(4) din Legea nr. 154/2012:

„(2) În cazul proiectelor de instalare de infrastructură realizate cu participarea sau sprijinul autorităților administrației publice centrale ori locale sau finanțate, total ori parțial, din fonduri publice, furnizorii de rețele de comunicații electronice beneficiază de acces deschis la această infrastructură pentru o perioadă de cel puțin 7 ani, cu respectarea principiilor nediscriminării, proporționalității și obiectivității.

(3) Condițiile tehnice și economice în care se realizează accesul la infrastructură al furnizorilor de rețele de comunicații electronice în cazul prevăzut la alin. (2) se stabilesc cu avizul conform al ANCOM.

(4) Instituirea unor drepturi speciale sau exclusive în ceea ce privește instalarea ori furnizarea de rețele de comunicații electronice sau implementarea unor proiecte de instalare de infrastructură, în condițiile alin. (2), în lipsa avizului conform al ANCOM prevăzut la alin. (3), poate fi atacată de orice persoană interesată la instanța de contencios administrativ competentă.”

Totodată, conform art. 37 alin. (3) din Legea nr. 154/2012 privind regimul infrastructurii rețelilor de comunicații electronice, *„În cazul proiectelor de instalare de infrastructură realizate sau în curs de realizare prevăzute la art. 10 alin. (2), autoritățile administrației publice centrale sau locale care participă sau sprijină realizarea acestor proiecte ori le finanțează, au obligația de a transmite ANCOM condițiile tehnice și economice în care se realizează accesul furnizorilor de rețele de comunicații electronice, în vederea aplicării art. 10 alin. (3), în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi. ANCOM poate solicita modificarea sau completarea condițiilor propuse.”*

Astfel, în cazul proiectelor de instalare de infrastructură realizate cu participarea sau sprijinul autorităților administrației publice centrale ori locale sau finanțate, total ori parțial, din fonduri publice, furnizorii de rețele de comunicații electronice beneficiază de acces deschis la această infrastructură pentru o perioadă de cel puțin 7 ani, condițiile tehnice și economice de realizare a accesului la infrastructură fiind stabilite printr-un mecanism legal specific - cel al avizului conform, avut în vedere de dispozițiile art. 10 alin. (2) și (3), art. 37 alin. (3) din Legea nr. 154/2012 privind regimul infrastructurii rețelilor de comunicații electronice, astfel cum vom detalia mai jos.

Participarea sau sprijinul autorităților administrației publice centrale ori locale poate fi realizat sub diverse forme acestea netrebuind să fie, în mod necesar, exclusiv de ordin financiar. Conceptul de fonduri publice trebuie interpretat în sensul art. 107 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene și a jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene (denumită în continuare CJUE), fiind incluse aici, de exemplu, și resursele financiare ale unei întreprinderi publice⁴.

Autoritățile administrației publice centrale sau locale care gestionează finanțarea, participă ori acordă sprijin proiectului de instalare de infrastructură stabilesc, de regulă, și condițiile tehnice și economice în care se realizează accesul furnizorilor de rețele de comunicații electronice la respectiva infrastructură. Desigur, așa cum stabilesc prevederile Legii nr. 154/2012 mai sus citate, la stabilirea condițiilor de acces tehnice și economice, autoritățile administrației publice centrale sau locale trebuie să aibă în vedere conținutul avizului conform emis de ANCOM.

În procesul de analiză necesar emiterii avizului conform, ANCOM urmărește ca accesul furnizorilor de rețele la infrastructura realizată prin intermediul proiectului să fie asigurat pentru o perioadă de minim 7 ani, iar condițiile tehnice și economice de acces să respecte principiile nediscriminării, proporționalității și obiectivității.

Asigurarea accesului deschis presupune un serviciu de acces funcțional oferit în mod transparent și nediscriminatoriu operatorilor pe piețele de gros, punând la dispoziția acestora toate formele posibile de acces, astfel încât se creează premise pentru dezvoltarea unei concurențe sustenabile la nivelul piețelor cu amănuntul, asigurând furnizarea de servicii competitive și accesibile ca preț pentru utilizatorii finali.

Solicitarea emiterii avizului conform precum și implementarea măsurilor dispuse în cuprinsul acestuia sunt obligatorii pentru autoritățile administrației publice centrale sau locale implicate în proiectele de instalare de infrastructură. Consecința juridică a implementării unui proiect de instalare de infrastructură în lipsa avizului conform al ANCOM, înțelegând prin aceasta inclusiv lipsa ducerii la îndeplinire a măsurilor dispuse în cuprinsul acestuia, o constituie posibilitatea contestării în justiție a implementării proiectului de către orice persoană interesată.

III. Finanțarea din fonduri publice a proiectului prezentat spre avizarea condițiilor de acces

Conform cererii de aviz transmise ANCOM de către Municipiul Timișoara, unul dintre obiectivele proiectului de investiții „Reabilitarea spațiilor publice din centrul istoric al Municipiului Timișoara” îl constituie și realizarea în centrul istoric al municipiului a unei canalizații subterane capabile să găzduiască rețelele de comunicații electronice ale furnizorilor prezenți în zona de implementare a proiectului.

În ceea ce privește sursele de finanțare ale proiectului, Municipiul Timișoara menționează bugetul local al Municipiului Timișoara, bugetul de stat și Fondul European pentru Dezvoltare Regională.

Având în vedere această stare de fapt, considerăm că prezentul proiect îndeplinește condiția prevăzută la art. 10 alin. (2) din Legea nr. 154/2012, respectiv cea privind finanțarea totală ori parțială din fonduri publice.

⁴ A se vedea în acest sens, de exemplu, considerentul nr. 67 din Hotărârea Tribunalului Uniunii Europene în cauza T-358/94 (Compagnie nationale Air France împotriva Comisiei Europene), considerentul nr. 50 din Hotărârea CJUE în cauza C-83/98 P (Republica Franceză împotriva Ladbroke Racing Ltd și a Comisiei Europene), considerentul nr. 37 din Hotărârea CJUE în cauza C-482/99 (Republica Franceză împotriva Comisiei Europene).

În aceste condiții ANCOM are competența legală de a emite un aviz conform privind condițiile tehnice și economice în care urmează să se realizeze accesul furnizorilor de rețele de comunicații electronice la infrastructura realizată prin proiectul de investiții „Reabilitarea spațiilor publice din centrul istoric al Municipiului Timișoara”.

IV. Accesul deschis la rețele publice de comunicații electronice și la infrastructura aferentă, realizate cu participarea sau sprijinul autorităților administrației publice centrale sau locale ori finanțate, total sau parțial, din fonduri publice. Principiile nediscriminării, obiectivității și proporționalității

În general, prin sintagma de „*acces deschis*” ne referim la un serviciu de acces funcțional oferit în mod transparent și nediscriminatoriu furnizorilor de rețele de comunicații electronice, punând la dispoziția acestora toate formele posibile de acces, astfel încât se creează premise pentru dezvoltarea unei concurențe sustenabile la nivelul piețelor cu amănuntul, asigurând furnizarea de servicii competitive. Cu alte cuvinte, prin sintagma „*acces deschis*” se înțelege un cadru neutru din punct de vedere tehnologic în care accesul neîngrădit al furnizorilor de rețele de comunicații electronice încurajează inovarea și asigură dezvoltarea unei concurențe sustenabile.

Conform art. 10 alin. (2) din Legea nr. 154/2012, accesul furnizorilor de rețele de comunicații electronice la infrastructura realizată cu participarea, sprijinul sau finanțarea autorităților administrației publice centrale sau locale se realizează cu respectarea principiilor nediscriminării, proporționalității și obiectivității.

Prin nediscriminare se înțelege obligația de a aplica condiții echivalente în circumstanțe echivalente.

În mod specific, pentru a asigura aplicarea principiului nediscriminării, furnizorul de elemente de infrastructură trebuie să ofere condiții echivalente de acces la infrastructură în circumstanțe echivalente tuturor persoanelor care solicită sau care beneficiază deja de acces la infrastructura pe care această entitate o administrează.

Totodată, dacă furnizorul de elemente de infrastructură oferă într-un contract de acces la aceste elemente condiții mai favorabile unui furnizor de rețele de comunicații electronice, atunci aceste condiții vor fi oferite tuturor furnizorilor de rețele de comunicații electronice cu care are încheiate contracte de acces la infrastructură sau care solicită încheierea unui contract de acces la infrastructură, pe baze nediscriminatorii.

Principiul proporționalității impune ca măsurile adoptate să fie adecvate și necesare scopului urmărit.

Pentru a stabili dacă o măsură este în acord cu principiul proporționalității, este necesar de analizat dacă mijloacele prin care se urmărește atingerea obiectivului corespund importanței acestui obiectiv și, de asemenea, dacă sunt necesare pentru atingerea acestuia. Totodată, principiul proporționalității impune păstrarea unui echilibru între interesele particulare și interesul colectivității.

Principiul obiectivității are în vedere stabilirea unor condiții de acces prin luarea în considerare doar a circumstanțelor obiective, eliminând astfel orice influență externă care nu poate fi fundamentată pe elemente cuantificabile.

V. Analiza condițiilor de acces al furnizorilor de rețele de comunicații electronice la infrastructura realizată în cadrul proiectului de investiții „Reabilitarea spațiilor publice din centrul istoric al Municipiului Timișoara”

Potrivit documentației transmise de Municipiul Timișoara, condițiile de acces supuse avizării ANCOM urmează a fi stabilite în cadrul a două documente, respectiv „Regulamentul privind condițiile de acces la infrastructura municipală (canalizația subterană) pentru rețelele de comunicații electronice realizată în cadrul proiectului de investiții Reabilitarea spațiilor publice din centrul istoric al Municipiului Timișoara” și „Contractul de constituire a dreptului de servitute pentru realizarea accesului la infrastructura municipală (canalizația subterană) pentru rețelele de comunicații electronice realizată în cadrul proiectului de investiții Reabilitarea spațiilor publice din centrul istoric al Municipiului Timișoara”.

Implementarea principiului nediscriminării necesită totodată adoptarea unor măsuri menite să asigure verificarea îndeplinirii exigențelor acestuia.

În primul rând, o autoritate cu atribuții de control sau supraveghere ar trebui să poată verifica oricând dacă în contractele de acces cu diferiți furnizori de rețele de comunicații electronice sunt incluse condiții echivalente de acces. Pentru aceasta, ar fi necesar ca respectiva autoritate să aibă cunoștință de conținutul contractelor respective, putând astfel verifica echivalența clauzelor existente în raporturile contractuale stabilite cu ceilalți furnizori care au dobândit drepturi de acces.

Includerea de către PMT în cadrul *Regulamentului de acces* a prevederilor privind publicarea în termen de 15 zile a contractelor încheiate de către PMT cu furnizorii de rețele de comunicații electronice, coroborată cu obligativitatea furnizorilor de a transmite către ANCOM aceste contracte (impusă de prevederile Legii nr. 154/2012) pot fi considerate instrumente menite să contribuie la îndeplinirea cerințelor de mai sus.

De asemenea, publicarea *Regulamentului privind accesul* la infrastructură, respectiv a contractului privind accesul sunt determinante în asigurarea aplicării adecvate a principiului nediscriminării. Un astfel de contract ar trebui să cuprindă o descriere suficient de detaliată a serviciilor de acces la infrastructură, precum și condițiile tehnice și economice, inclusiv de tarificare dacă este cazul, corespunzătoare fiecăruia dintre aceste servicii.

O condiție importantă de asigurare a accesului deschis efectiv, cu respectarea principiului nediscriminării, în cazul proiectelor de instalare de infrastructură pentru rețele de comunicații electronice cu finanțare publică, o constituie aplicarea aceluiași condiții de acces pentru întreaga infrastructură subvenționată, inclusiv pe segmentele de infrastructură în zona de acces, respectiv în ceea ce privește racordurile clădirilor la canalizația principală.

Aplicarea principiului nediscriminării în privința accesului la infrastructura construită în cazul acestui proiect presupune deopotrivă utilizarea aceluiași sistem de comandă și procesare a comenzilor în relația cu toți furnizorii de rețele de comunicații electronice, utilizarea aceluiași tip de contract precum și furnizarea de indicatori care să măsoare reactivitatea entității care pune la dispoziție elementele de infrastructură în ceea ce privește acțiunile pe care trebuie să le întreprindă pentru a acorda accesul (de exemplu: termenul maxim de răspuns la o solicitare de acces, termenul maxim de încheiere a contractului, termenul maxim de punere la dispoziție a serviciului solicitat, termenul maxim de remediere a deranjamentelor), cât și parametri tehnici de calitate a serviciului (*Service Level Agreement – SLA*).

Astfel PMT a prevăzut în *Regulamentul de acces* un termen de 15 zile de răspuns la o solicitare de acces precum și termenul de 7 zile pentru semnarea contractului, în contextul îndeplinirii condițiilor de acces. Trebuie însă asigurat un nivel identic de transparență în ceea ce

privește stadiul în care se află cererile, iar răspunsurile negative trebuie motivate temeinic și obiectiv și comunicate în scris solicitantului accesului, într-un termen rezonabil.

Criterii obiective de refuz al accesului pot fi doar următoarele:

- imposibilitatea tehnică;
- lipsa spațiului disponibil;
- afectarea integrității și securității rețelelor deja instalate;
- riscul de interferențe semnificative cauzate de furnizarea serviciilor pe elementele de rețea care ar urma să fie instalate.

Desigur, motivele de mai sus pot reprezenta criterii obiective numai în cazurile în care montarea elementelor de rețea a fost realizată corect din punct de vedere tehnic, conform celor mai bune practici în domeniu.

În privința termenului pentru punerea la dispoziție a serviciului de acces, chiar dacă se deduce, potrivit *Regulamentului de acces*, că ar fi asigurat imediat după semnarea contractului, impunerea termenului de 20 de zile pentru instalarea rețelelor în subteran⁵ poate deveni o constrângere pentru beneficiarul accesului la canalizația subterană în situația în care pot interveni o serie de factori precum indisponibilitatea personalului de supraveghere al *PMT* sau condiții meteo nefavorabile pentru desfășurarea lucrărilor.

Ținând cont că lucrările de instalare a rețelelor se pot realiza, conform prevederilor aceluiași *Regulament de acces*, doar în prezența unui reprezentant al *PMT*, Autoritatea consideră că termenul de maxim 20 de zile impus de *PMT* este insuficient pentru ca un operator să realizeze instalarea propriei rețele pe întreaga zonă de implementare a proiectului. În aceste condiții considerăm necesară stabilirea de către *PMT* a unui termen suficient de extins prin care să se acorde tuturor solicitanților de acces posibilitatea să-și exercite dreptul în condiții adecvate, interval care să acopere și eventualele situații în care un furnizor nu poate efectua lucrările de instalare deoarece un alt furnizor deja lucrează la instalarea propriei rețele.

Conform prevederilor art. 3 Drepturi și obligații din Regulamentul de acces, „[...] în zona care face obiectul prezentului regulament nu se va permite menținerea de canalizații subterane neautorizate sau autorizarea construirii de noi canalizații.”

În legătură cu prevederea unei interdicții absolute privind emiterea de autorizații de construire a unor noi canalizații, considerăm că această prevedere ar trebui circumstanțiată doar la ipoteza în care spațiul oferit de canalizația municipalității este suficient pentru a găzdui rețelele de comunicații electronice aparținând tuturor furnizorilor care își vor exercita dreptul de acces pe proprietăți în zona de implementare a proiectului supus avizării. În situația în care un furnizor de rețele de comunicații electronice care nu beneficiază de spațiu în infrastructura municipalității va dori să-și exercite dreptul de acces pe proprietăți iar această infrastructură nu va dispune de spațiu necesar instalării respectivei rețele, considerăm necesară menținerea posibilității de emisie a unei autorizații de construire pentru noi elemente de infrastructură subterană, conform legislației în domeniul autorizării construcțiilor.

Amintim în acest context că singurul temei legal în baza căruia autoritățile administrației publice pot institui măsuri restrictive privind eliberarea autorizațiilor de construire a elementelor

⁵ Potrivit Regulamentului de acces, la capitolul III, Art. 4 - Documente Necesare, alineatul (11) se menționează că „Furnizorii au obligația să își amplaseze rețelele proprii de comunicații electronice în infrastructura municipală de comunicații în termen de maxim 20 de zile de la data încheierii contractului. La expirarea acestui termen rețelele aeriene de comunicații și rețelele subterane de comunicații neautorizate pozate în spațiile publice menționate la art. 2 în afara infrastructurii municipale de comunicații electronice vor fi dezafectate”.

de infrastructură necesară susținerii rețelelor de comunicații electronice este cel prevăzut de dispozițiile art. 24 alin. (4) din Legea nr. 154/2012, prevederi care însă nu sunt aplicabile proiectului supus avizării.

În legătură cu sfera furnizorilor care au obligația de a transmite PMT o cerere de acces la infrastructura municipală, considerăm că modul de redactare al acestei dispoziții este inexact, impunându-se o corelare a dispozițiilor art. 4 alin. (2) din Regulamentul de acces cu dispozițiile alin. (11) din cadrul aceluiași articol. Astfel, conform dispozițiilor art. 4 alin. (11) teza a II-a, după expirarea termenului de maxim 20 de zile pentru instalarea în subteran a rețelelor de comunicații electronice aparținând furnizorilor „[...] rețelele subterane de comunicații neautorizate pozate în spațiile publice menționate la art. 2 în afara infrastructurii municipale de comunicații electronice vor fi dezafectate.” Însă, potrivit prevederilor art. 4 alin. (2) din Regulamentul de acces „[...] deținătorii de rețele de comunicații electronice aeriene și/sau subterane din zona în care a fost realizată infrastructura municipală au obligația de a transmite o cerere de acces [...]” După cum se poate constata, conform dispozițiilor art. 4 alin. (2) toți deținătorii de rețele subterane sunt obligați să transmită cererea de acces, indiferent dacă dețin sau nu autorizație de construire pentru rețelele subterane proprii.

Prin urmare, considerăm că și dispozițiile art. 4 alin. (2) ar trebui să aibă în vedere doar pe furnizorii de rețele subterane neautorizate, cele autorizate urmând a fi utilizate în continuare. Desigur, în ipoteza în care deținătorii de rețele subterane autorizate doresc să aibă acces la infrastructura municipală acest acces trebuie acordat, desființarea sau nu a propriei rețele subterane autorizate fiind opțiunea exclusivă a respectivului furnizor.

În vederea asigurării transparenței este necesară publicarea informațiilor privind amplasarea canalizației, a punctelor de acces precum și disponibilitatea segmentelor de rețea, a informațiilor referitoare la amplasamentele unde se poate realiza colocarea sau localizarea echipamentelor beneficiarilor de acces. Aceste elemente pot fi introduse în cadrul Regulamentului de acces (parte din ele ar putea să se regăsească în *planșa nr. 1*, harta anexată la *Regulamentul de acces*).

Deși avizul conform al ANCOM nu poate avea ca obiect decât condițiile tehnice și economice în care se exercită accesul deschis la infrastructura municipală, cu caracter de recomandare apreciem că s-ar impune o clarificare a naturii juridice a dreptului constituit prin contractul transmis spre avizare. În acest sens este necesară punerea în acord a titlului contractului, ce evocă un drept real, cu obiectul acestuia, obiect ce are în vedere doar cedarea folosinței pentru spațiile din canalizația municipală. Folosirea concomitentă a termenilor de proprietar/operator și comodant/comodatar poate constitui un impediment în înțelegerea corectă a clauzelor contractuale. Prin urmare, ar fi indicată utilizarea unei terminologii unitare pentru a desemna cedarea folosinței spațiului din infrastructura municipală.

A. Condiții economice de acces. Tarife de acces. Accesul gratuit până în 2020.

Potrivit Capitolului III Accesul în infrastructura municipală de comunicații electronice, art. 3 Drepturi și obligații, alin. (3) din *Regulamentul de acces*, *“Rețelele de comunicații electronice vor fi găzduite în infrastructura municipală de comunicații cu titlu gratuit până la data de 31.12.2020. După aceasta data Primăria Municipiului Timișoara -proprietarul infrastructurii, poate percepe taxe, în conformitate cu legislația română în vigoare la acea dată.”*

Analizând dispozițiile legale relevante, respectiv prevederile Legii nr. 154/2012, considerăm că în cazul proiectelor de instalare de infrastructură de rețele de comunicații electronice realizate cu participarea, sprijinul sau finanțarea autorităților administrației publice

centrale sau locale, cadrul legal în vigoare permite punerea la dispoziția gratuită a furnizorilor de rețele comunicații electronice a elementelor de infrastructură construite prin intermediul acestor proiecte.

Totuși, în legătură cu terminologia utilizată de textul mai sus citat, considerăm că termenul „taxe” nu este conform cu dispozițiile art. 13 alin. (7) din Legea nr. 154/2012, prevederi care stabilesc ca și contravaloare pentru exercitarea dreptului de acces „prețul sau tariful” datorat de furnizorul de rețele de comunicații electronice. Prin urmare, termenul taxe ar trebui înlocuit cu cel de tarife.

Având în vedere că după data de 31.12.2020 exploatarea infrastructurii de canalizație nu va mai fi sub incidența prevederilor contractului de finanțare prin care PMT și-a asumat obligația de a nu obține venituri din această activitate, în cazul în care autoritatea locală va decide modificarea condițiilor de acces în sensul practicării unor tarife de acces la infrastructura de canalizație, noile condiții de acces vor necesita avizarea de către ANCOM, în conformitate cu prevederile Legii nr. 154/2012. Astfel, cu cel puțin 6 luni înainte de expirarea termenului de mai sus, noile condiții (inclusiv modul de stabilire a tarifelor) vor fi transmise ANCOM spre analiză și avizare.

B. Condiții tehnice de acces.

1. Asigurarea neutralității tehnologice.

Conform Capitolul III art.3 alin. (9) din *Regulamentul de acces*, „Canalizația municipală va găzdui doar rețele de comunicații electronice cu suport de transport date voce/video din fibră optică. Fibra optică poate fi introdusă în multiduct direct sau prin mono tuburi. Fibra optică, respectiv monotuburile echipate cu fibră optică este/sunt proprietatea furnizorilor iar introducerea acestora în canalizație se va face prin grija furnizorilor.”

Însă, această limitare este contrară principiului nediscriminării care presupune asigurarea neutralității tehnologice, prin acordarea dreptului de acces la infrastructura de canalizație tuturor furnizorilor de comunicații electronice indiferent de tehnologia utilizată pentru dezvoltarea propriilor rețele. În plus, la art. 4 alineatul (11) din *Regulamentul de acces*, se prevede că după expirarea termenului de 20 de zile prevăzut pentru amplasarea în subteran, “[...] rețelele aeriene de comunicații și rețelele subterane de comunicații neautorizate pozate în spațiile publice menționate la art. 2 în afara infrastructurii municipale de comunicații electronice vor fi dezafectate. ”

Astfel, limitând opțiunile operatorilor doar la o anumită tehnologie, deținătorii de rețele care utilizează alt mediu decât fibra optică (de exemplu, cablu coaxial, fire de cupru torsadate etc.) sunt discriminați de restricția impusă de PMT.

Prin urmare, este necesară eliminarea constrângerilor cu privire la instalarea unui singur tip de suport de comunicații, fibra optică, cu respectarea normelor și standardelor tehnice în vigoare.

2. Asigurarea accesului la resursele limitate

În conformitate cu documentația tehnică transmisă ANCOM prin adresa PMT nr. CCD2014-20638/30.10.2014:

- proiect tehnic și detalii de execuție – Cap. II.5 Prezentarea proiectului pe specialități, Lucrări de alimentare cu energie electrică, instalații electrice pentru iluminatul public și canalizare telecomunicații, pag. 10,

- planșa nr. TMSQRS – 090/100 -15 –ET, Detalii cămine de tragere telecomunicații, Detalii organizare cameră de tragere telecomunicații

se prevede faptul că infrastructura a fost proiectată pentru a deservi 12 utilizatori (Provider nr.1, Provider nr.2 etc.), fiecare utilizator beneficiind de câte un canal și câte un spațiu pe grilajele metalice pentru susținerea cablurilor și echipamentelor, urmând ca după ocuparea a 10 canale din cele 12 existente de către 8 furnizori de rețele de comunicații electronice și 2 instituții ale statului, să rămână doar 2 canale libere pentru alți posibili furnizori (de fapt, utilizatori, întrucât aceștia ar putea fi alte instituții ale statului) ce ar putea apărea ulterior. Atragem atenția că această modalitate de ocupare a canalizației nu asigură o ocupare judicioasă a spațiului existent.

Totodată, prevederea de la art. 3 alin. (10) din proiectul *Regulamentului de acces*, prin care se acordă fiecărui furnizor dreptul de *“acces în canalizația subterană cu maxim 2 (două) monotuburi/cabluri cu diametre de max. 40 mm”* nu oferă, în mod transparent, suficiente informații despre modul în care este concepută și fundamentată repartizarea spațiului disponibil în tubulatură.

Astfel, considerăm că diametrul de maxim 40 mm nu contribuie la o partiționare judicioasă a spațiului existent, date fiind dimensiunile de 110 x 110 mm ale canalelor, impunându-se alegerea unor diametre sensibil mai mici.

Din această perspectivă, în legătură cu condiția de alocare de maximum 2 monotuburi/cabluri cu diametre de maximum 40 mm ca limită maximă de capacitate pusă la dispoziția operatorilor, apreciem că este oportun să fie luate în considerare și alte variante posibile de configurații (de ex. mai multe monotuburi cu diametrul <40mm) adaptate nevoilor concrete ale operatorilor. Se recomandă luarea în considerare a situațiilor în care unii operatori doresc, spre exemplu, 3 micro-conducte care ar totaliza o suprafață mult mai mică decât cea ocupată de 2 tuburi de 40 mm diametru, ceea ce ar conduce la o mult mai bună utilizare a spațiului existent (spre exemplu ocuparea canalelor cu tuburi având un diametru de 10-15 mm ar putea asigura o partiționare mult mai bună și o folosire realmente judicioasă a spațiului din fiecare canal, asigurându-se în acest mod, o rezervă de canale libere pentru o mare perioadă de timp).

Pentru utilizarea corectă a spațiului din conducte (canale), nu ar trebui permisă introducerea cablurilor direct în canale, ci numai prin tuburi (sub-conducte) și tubete (micro-conducte) de diametre cât mai mici. Introducerea cablurilor direct în conducte (canale) poate conduce în mod inevitabil la blocarea canalului cu mult înainte de ocuparea întregii capacități, datorită faptului că se pot forma ondulații și suprapuneri ale cablurilor. De asemenea, introducerea sub-conductelor în conducte (canale) și a micro-conductelor în sub-conducte se recomandă să fie făcută de la început, pe întreaga capacitate a conductei (canalului) sau sub-conductei ce trebuie ocupată. Introducerea a doar două sub-conducte cu diametru de 40 mm poate conduce la situația în care aceste două sub-conducte să se suprapună în mai multe locuri, răsucindu-se una în jurul celeilalte și/sau ondulându-se în mai multe planuri și astfel să nu mai permită introducerea ulterioară a altor sub-conducte care în cazul unei montări corecte ar fi încăput. În acest caz ar fi necesară scoaterea sub-conductelor montate greșit și reintroducerea corectă a acestora. O altă abordare poate fi aceea în care, de la început, în unele canale de 110x110 se introduc micro-conducte cu diametre mici pe întreaga capacitate a canalului, cât să permită tragerea (suflarea) a câte unui cablu de fibră optică prin fiecare micro-conductă, iar în alte conducte se introduc și sub-conducte cu diametre mai mari care să permită tragerea prin ele a unor cabluri cu fire de cupru (e.g. cablu coaxial) sau de fibră optică ce pot avea diametre mai mari decât ale cablurilor uzuale de fibră optică ce pot fi introduse prin micro-conducte.

În ceea ce privește partajarea spațiului corespunzător grilajelor metalice, pe care se pot monta „splice closure”-le și rezervele tehnologice de fibră optică precum și alte echipamente, este

necesar să se realizeze și pentru acestea o partiționare cât mai eficientă. Accesul la canalizația subterană se poate bloca și datorită „lipsei” acestui spațiu de montare a echipamentelor și a rezervelor de cablu, chiar dacă în conducte există în continuare spațiu liber utilizabil. În stadiul în care cele două grilaje situate pe pereții opuși ai căminelor sunt complet ocupate, este necesar să se ia în calcul suplimentarea spațiului prin montarea altor grilaje sau prin folosirea mai eficientă a spațiului existent.

Așadar, pentru o folosire judicioasă a întregii capacități disponibile este necesară efectuarea unei planificări a ocupării acestor spații înainte de începerea ocupării lor (în vederea ocupării canalelor cu tuburi (sub-conducte)/micro-conducte, corelat cu alocarea spațiului aferent în camerele de tragere) și stabilirea unui set de reguli (procedură) pentru o alocare judicioasă și o exploatare în condiții optime a spațiului divizat (inclusiv reguli de instalare a tuburilor (sub-conductelor)/micro-conductelor/cablurilor), în conformitate cu normele specifice de utilizare a tubulaturii instalate, precum și cu normele în vigoare privind realizarea lucrărilor de telecomunicații, în așa fel încât să se asigure o gestionare eficientă a resurselor.

Procedura de alocare se va baza pe o acordare progresivă a accesului, pe măsură ce resursele alocate sunt utilizate. Astfel, în opinia noastră, așa cum s-a detaliat mai sus, ar fi benefic să se stabilească o unitate minimă de alocare, pentru fiecare din elementele de infrastructură partajate (canale, racorduri, grilaje metalice din interiorul căminelor) și să se permită alocarea progresivă a acestora, pe măsură ce solicitanții fac dovada utilizării judicioase, complete, a unităților deja alocate. Totodată, pentru descurajarea utilizării ineficiente a spațiilor, este de dorit stabilirea unei limite maxime de unități minime ce pot fi alocate unui singur solicitant, pentru fiecare din elementele infrastructurii utilizate în comun.

Procedura de alocare judicioasă va trebui să vizeze și partajarea racordurilor. Dacă lungimea acestora este mare, este necesar ca și prin acestea cablurile să fie trase prin micro-conducte.

Având în vedere că un furnizor de rețele de comunicații electronice poate să ofere servicii către utilizatori finali doar în baza unei rețele de acces către clienți și ținând cont de faptul că ultimul segment al infrastructurii de canalizație care asigură racordarea clădirilor la canalizația principală poate fi considerat o resursă limitată (în cazul acestui proiect fiind constituit din 4 tuburi PEID de 40 mm diametru) se impune asigurarea de către PMT a dreptului de acces la acest segment pentru toți furnizorii solicitanți (cei care au contract cu PMT sau partajează infrastructura/rețeaua unui furnizor cu contract de acces în rețeaua municipală) în vederea realizării bransamentelor rețelelor proprii la utilizatorii finali din zonă.

Referitor la tuburile (sub-conductele) și micro-conductele care trebuie instalate de către utilizatorii infrastructurii municipale, considerăm necesară respectarea anumitor standarde privind calitatea și dimensiunile acestora, care să fie prevăzute în procedura de acces la infrastructură. În caz contrar, prin utilizarea unor sub-conducte sau micro-conducte necorespunzătoare sau folosirea unor tehnici de instalare improprii se pot produce blocări ale canalelor.

3. Utilizarea partajată a infrastructurii

Potrivit Capitolului III, Accesul în infrastructura municipală de comunicații electronice, art. 3 Drepturi și obligații, alin. (7) din *Regulamentul de acces*, "Având în vedere că infrastructura municipală de comunicații a fost realizată cu fonduri nerambursabile și finanțatorul interzice obținerea de venituri din exploatarea bunurilor finanțate, furnizorilor de rețele de comunicații le este interzisă obținerea de venituri din subînchirierea sau folosința partajată a infrastructurii municipale de comunicații, sub sancțiunea rezilierii contractului și plății de penalități și/sau daune interese conform clauzelor contractuale"

Astfel, dacă potrivit prevederilor contractului de finanțare semnat de *PMT*, unui furnizor de comunicații electronice care a semnat contractul de acces la infrastructura de canalizație municipală, i se interzice subcontractarea parțială sau totală infrastructurii municipale, potrivit Legii nr. 154/2012, orice furnizor de rețele de comunicații electronice are conform art. 20, alin. (1) "*dreptul de a negocia cu persoanele care dețin sau controlează elemente de infrastructură acorduri de utilizare partajată a infrastructurii*".

Totodată, chiar dacă raportându-ne la particularitățile proiectului, prevederile art. 13 alin. (9)⁶ din Legea nr. 154/2012 nu își găsesc aplicabilitatea, considerăm necesară inserarea unei dispoziții în Regulamentul de acces care să acorde furnizorilor care încheie contracte de acces dreptul de a partaja infrastructura proprie cu alți furnizori de rețele de comunicații electronice. În ipoteza în care se ajunge la un acord de partajare, furnizorul terț are nevoie de acces la nivelul arhitectural inferior de rețea, adică monotubul (sub-conducta) instalat de furnizorul cu contract, pentru a-și realiza propriile lucrări, ceea ce implică și accesul fizic la canalizația subterană a municipalității, inclusiv la amplasamentele de colocare a echipamentelor etc. Considerăm că o asemenea prevedere nu ar încălca obligațiile asumate de *PMT* prin contractul de finanțare a proiectului, infrastructura care ar urma să fie partajată fiind proprietatea furnizorilor de rețele nu cea construită prin proiectul de investiții.

4. Supravegherea în cazul lucrărilor urgente

Obligația furnizorilor de a realiza lucrările la rețelele de comunicații electronice instalate în infrastructura municipală numai sub supravegherea unui reprezentat al autorității publice, impusă și în cazul lucrărilor care necesită o intervenție în regim de urgență (prevăzute la art. 5 alin. (2) din Regulamentul de acces), trebuie corelată cu asigurarea disponibilității unui reprezentant al *PMT* pentru supravegherea acestui tip de intervenții. Astfel, se impune prioritizarea intervențiilor de acest gen dar și tratarea într-o manieră nediscriminatorie a solicitanților.

VI. Concluzii

Analizând condițiile de acces propuse prin documentele depuse la ANCOM, constatăm că acestea satisfac într-o anumită măsură cerințele impuse de legislația în vigoare din domeniu pentru emiterea Avizului conform de către ANCOM.

În același timp considerăm că pentru a se asigura conformitatea deplină cu dispozițiile legale în vigoare, anumite aspecte trebuie modificate sau completate.

Prin urmare, în temeiul art. 37 alin. (3) coroborat cu art. 10 alin. (3) din Legea nr. 154/2012, ANCOM emite avizul conform privind condițiile tehnice și economice în care se realizează accesul furnizorilor de rețele de comunicații electronice la infrastructura realizată în cadrul proiectului "Reabilitarea spațiilor publice din centrul istoric al Municipiului Timișoara", condiționat de implementarea următoarelor măsuri:

1. realizarea unei planificări privind ocuparea judicioasă a capacității existente în tubulatură și în camerele de tragere și stabilirea unui set de reguli de alocare

⁶ La Articolului 13 alin.(9), Legea nr.154/2012 prevede : "Clauzele incluse în contracte ce interzic utilizarea partajată a infrastructurii sau prevăd drepturi exclusive sau speciale cu privire la instalarea sau furnizarea de rețele de comunicații electronice pe un imobil proprietate publică sau proprietate privată sunt nule de drept."

judicioasă a acestei capacități (pornind de la estimările privind cererea furnizorilor pentru accesul la canalizație, ținându-se cont de normele și standardele tehnice în vigoare privind realizarea lucrărilor de telecomunicații precum și de specificațiile tehnice și normele de utilizare caracteristice tubulaturii instalate), care să fie parte a Regulamentului de acces, inclusiv menționarea acestora (norme, standarde, specificații etc).

2. eliminarea restricției cu privire la instalarea unui singur tip de mediu fizic, respectiv fibra optică, cu respectarea specificațiilor tehnice corespunzătoare tubulaturii utilizate, a normelor și standardelor tehnice în vigoare privind realizarea lucrărilor de telecomunicații, precum și a regulilor de alocare judicioasă a spațiului;

3. prevederea dreptului furnizorilor care vor încheia contracte de acces la canalizația municipală de a-și partaja infrastructura/rețeaua proprie cu alți furnizori de rețele de comunicații electronice;

4. stabilirea de către PMT a unui termen suficient de extins (față de termenul de 20 de zile prevăzut în proiectul Regulamentului de acces) prin care să se acorde tuturor solicitanților de acces posibilitatea să-și exercite dreptul de acces în condiții adecvate, ținându-se cont de condițiile concrete existente în intervalul de timp acordat furnizorului: condiții meteo (temperaturi neadecvate, precipitații etc.), spațiu fizic insuficient pentru personal datorită suprapunerilor de lucrări, simultan, în aceleași camere de tragere etc.;

5. asigurarea dreptului de acces la tuburile PEID pentru toți furnizorii solicitanți (cei care vor avea contract cu PMT sau vor utiliza partajat rețeaua unui furnizor cu contract) în vederea realizării bransamentelor rețelelor proprii la utilizatorii finali din zonă;

6. asigurarea disponibilității personalului de supraveghere necesar, inclusiv în cazul lucrărilor urgente ale furnizorilor.

Conform prevederilor art. 10 alin. (2) din Legea nr. 154/2012, perioada minimă în care furnizorii de rețele de comunicații electronice beneficiază de acces deschis la infrastructura de canalizație subterană construită în cadrul proiectului "Reabilitarea spațiilor publice din centrul istoric al Municipiului Timișoara", cu respectarea principiilor nediscriminării, proporționalității și obiectivității este de 7 ani.

Din documentația pusă la dispoziția ANCOM de către PMT rezultă că furnizorii de rețele/servicii de comunicații electronice vor beneficia de accesul deschis gratuit la infrastructura de canalizație construită în cadrul proiectului pe toată durata contractului de finanțare, respectiv până la finele anului 2020. După această dată, până la împlinirea celor 7 ani de la data punerii în funcțiune a infrastructurii de canalizație, furnizorii de rețele/servicii de comunicații electronice vor beneficia de acces deschis în condiții tehnice și economice care vor fi avizate de ANCOM. În acest sens, cu 6 luni înainte de expirarea termenului de acces gratuit, PMT va transmite ANCOM propunerea pentru noile condiții de acces spre avizare.

Totodată, trebuie menționat că accesul deschis de care beneficiază furnizorii de rețele sau servicii de comunicații electronice rămâne în vigoare pe toată durata celor 7 ani, indiferent de orice schimbare survenită în proprietatea sau administrarea infrastructurii finanțate din fonduri publice.

VII. Modificarea condițiilor de acces deschis la infrastructura de canalizație realizată în cadrul proiectului de investiții „Reabilitarea spațiilor publice din centrul istoric al Municipiului Timișoara”

Condițiile tehnice și economice în care se realizează accesul deschis la infrastructura de canalizație realizată în cadrul acestui proiect se pot modifica sau completa în cazul apariției unor schimbări semnificative ale condițiilor existente la nivelul pieței, independente de controlul părților contractante. Modificările sau completările condițiilor tehnice și economice de acces deschis trebuie să respecte exigențele legislației în vigoare.

PMT emite actul administrativ prin care se dispune includerea acestor modificări sau completări în Regulamentul de acces respectiv în contract, numai după emiterea de către ANCOM a unui nou aviz conform în acest sens.